

ABSTRACT

Is there a future for Social Democracy?

Ji Ungpakorn

Most people today understand Social Democracy to mean the attempt to reform capitalism within its own state and economic structures. These reforms are designed to make capitalism a more just system. Often Social Democratic parties were the political representatives of labour congresses and they stood in elections for parliament. When they won elections in the past, these parties attempted to use the state to oppose the worst aspects of the market. A good example was the setting up of Welfare States and collection of progressive taxes in order to lessen inequality in society. However, today Social Democratic parties throughout the world have lost faith in their original political positions. The two main reasons for this change are the long term trend towards falling rates of profit, which have led to capitalist class attacks on the Welfare State, and also the collapse of Stalinist dictatorships in Eastern Europe, due to the crisis of the State Capitalist economic model. The change in policy of Social Democratic parties has meant that they have adopted the "Third Way" as proposed by academics like Anthony Giddens. However, in practice, the Third Way is just the adoption of Neo-liberalism and attacks on the Welfare State.

Marxists have always supported and fought for small reforms in everyday life under capitalism, especially the building of Welfare States. This is why modern Marxists are at the centre of struggles to defend the Welfare State against attacks by Third Way Social Democratic parties. Marxists are also at the centre of building new coalition parties of the Left which promote the Welfare State. Examples of such parties include Die Linke in Germany, Respect in the U.K., P-Sol in Brazil and the KDLP in South Korea.

Keywords: Social Democracy, Third Way, Welfare State

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย มีอนาคตหรือไม่?

ใจ อึ๊งภากรณ์

เมื่อไม่นานมานี้ มูลนิธิ Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) จัดเสวนาให้นักเคลื่อนไหวภาคประชาชนที่กรุงเทพฯ เพื่อให้ศาสตราจารย์โทมัส เมเยอร์ (Thomas Meyer) จากเยอรมนีมาเสนอประเด็นเกี่ยวกับอนาคตของสังคมนิยมประชาธิปไตย เสวนาครั้งนี้สอดคล้องกับการเปิดตัวหนังสือ “อนาคตของสังคมนิยมประชาธิปไตย” ของโทมัส เมเยอร์ และนิโคล เบรเยอร์ (Nicole Breyer)¹ และการประกาศ “นโยบายใหม่” ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมัน (SPD)

เพื่อความโปร่งใสและความเป็นธรรมต่อผู้แต่งหนังสือ “อนาคตของสังคมนิยมประชาธิปไตย” และเพื่อความชัดเจนสำหรับผู้อ่าน ผมขอออกตัวก่อนเลยว่า ในฐานะนักมาร์กซิสต์² ผมมีมุมมอง

---

¹ Thomas Meyer and Nicole Breyer (2007) “The Future of Social Democracy.” SAMSKRITI in collaboration with Friedrich-Ebert-Stiftung.

² นักมาร์กซิสต์ไม่ใช่สำนักความคิดทางการเมืองเดียวกับพรรคคอมมิวนิสต์สายสตาลิน-เหมา เจ๋อตุง ในอดีตและปัจจุบัน ดูรายละเอียดได้ใน ใจ อึ๊งภากรณ์และคณะ (2549), ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย, สำนักพิมพ์ประชาธิปไตยแรงงาน, บทที่ 1.

ตรงข้ามและตั้งใจจะวิจารณ์ข้อเสนอของโทมัส เมเยอร์ และนิโคล เบรเยอร์ เพราะในมุมมองของสองคนนี้ อนาคตของแนวคิดและพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยคือ การประนีประนอมกับทุนนิยมตลาดเสรี

คำว่า “สังคมนิยมประชาธิปไตย”³ มีหลายความหมายในประวัติศาสตร์ แต่ทุกวันนี้คนส่วนใหญ่เข้าใจร่วมกันว่าเป็นแนวทางการเมืองที่พยายามปฏิรูปทุนนิยมภายในโครงสร้างรัฐและเศรษฐกิจของมัน การปฏิรูปทำไปเพื่อสร้างความเป็นธรรมมากขึ้น บ่อยครั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยจะเป็นตัวแทนการเมืองของสภาแรงงาน มีการลงสมัครรับเลือกตั้งในระบบรัฐสภาทุนนิยม และเมื่อได้รับชัยชนะ พรรคก็จะใช้รัฐในการฝืนส่วนที่เป็นข้อเสียของกลไกตลาดทุนนิยม เช่น มีการสร้างรัฐสวัสดิการโดยรัฐเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม หลายคนเรียกระบบเศรษฐกิจแบบนี้ว่า “เศรษฐกิจผสม” (Mixed Economy) เพราะมีการผสมภาคเอกชนกับภาครัฐภายในกรอบทุนนิยม

ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิรูปและการปฏิวัติ

ในเรื่อง ของการต่อสู้เพื่อปฏิรูประบบทุนนิยมโดยการสร้างรัฐสวัสดิการ นักมาร์กซิสต์เห็นด้วยกับนักสังคมนิยมประชาธิปไตย และได้ร่วมมือกันในการต่อสู้เพื่อสิ่งดีๆ เล็กๆ น้อยๆ ประจำวันสำหรับชนชั้นกรรมาชีพเสมอ ปัญญาชนนักมาร์กซิสต์อย่าง โรซา ลักเซมเบิร์ก (Rosa Luxemburg) อธิบายในหนังสือ “ปฏิรูปหรือปฏิวัติ?”⁴ ว่านัก

³ พรรคการเมืองแนวนี้รวมถึงพรรคแรงงานอังกฤษและพรรคสังคมนิยมฝรั่งเศส

⁴ Rosa Luxemburg (1900) “Reform or Revolution?”

(www.marxists.org/archive/luxemburg/index.htm)

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

มาร์กซิสต์มองว่าความเสมอภาคและระบบสังคมนิยมที่ถาวรต้องมาจากการปฏิวัติโค่นล้มระบบทุนนิยม การโค่นล้มดังกล่าวต้องทำทั้งในด้านการเมือง (ล้มรัฐ) และเศรษฐกิจ (กำจัดกลไกตลาดและการชู้ตริตทางชนชั้น) แต่ในขณะเดียวกันนักมาร์กซิสต์ ในคำพูดของโรซา “เป็นนักปฏิรูปที่ขยันและดีที่สุด” สำหรับมาร์กซิสต์การต่อสู้ทั้งนอกและในรัฐสภาเพื่อการปฏิรูปภายในกรอบระบบทุนนิยมมีความสำคัญสองประการคือ (1) มันเป็นเรื่องผลประโยชน์ปากท้องระยะสั้นของกรรมกรและคนจนที่เราต้องสนับสนุน และ (2) ในขณะเดียวกันการต่อสู้และชัยชนะเล็กๆ น้อยๆ มีผลในการสร้างประสบการณ์และความมั่นใจในการจัดตั้งทางการเมืองและการรวมพลังเพื่อปฏิวัติสังคมนิยมในอนาคต โรซาอธิบายว่ามุมมองนี้ต่างจากมุมมองพวกปฏิรูป เพราะเขาไม่คิดล้มระบบทุนนิยม แต่เชื่อว่าการปฏิรูปเล็กๆ น้อยๆ ผ่านรัฐสภาจะทำให้ทุนนิยมค่อยๆ หายไป หรืออย่างน้อยทำให้มันมีความเป็นธรรมอย่างถาวร โรซาฟันธงว่าคนที่มองจุดหมายปลายทางในรูปแบบการปฏิรูปทุนนิยม กับนักปฏิวัติที่ต้องการรื้อถอนระบบและสร้างใหม่เดินบนถนนคนละเส้น เพราะนักปฏิรูปต้องการปกป้องระบบทุนนิยมในที่สุด และในยามวิกฤตจะเสนอให้กรรมกรเสียสละ แต่สำหรับนักมาร์กซิสต์ปัญหาของมุมมองนักปฏิรูปคือ (1) การปฏิรูปทุนนิยมไม่มีวันทำให้การชู้ตริตทางชนชั้นหายไป ไม่ทำให้รัฐเป็นของประชาชน และ (2) วิกฤตทุนนิยมที่เกิดเป็นประจำจะนำไปสู่การทวงคืนสวัสดิการที่กรรมกรได้มาในอดีต ดังที่มีการพยายามทำลายรัฐสวัสดิการในตะวันตกทุกวันนี้

อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบัน แม้แต่จุดร่วมระหว่างนักมาร์กซิสต์กับนักสังคมนิยมประชาธิปไตยที่เคยต่อสู้เพื่อการปฏิรูปเล็กๆ

น้อยๆ ก็หายไป เพราะพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยทั่วโลก เลิกคิดที่จะปฏิรูประบบ ซึ่งจะอธิบายในรายละเอียดต่อไป

“ฉันทามติสังคมนิยมประชาธิปไตย” ผู้ “ฉันทามติเสรีนิยม”

ถ้าเรา พิจารณายุโรปตะวันตกหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (หลัง ค.ศ.1945) เราจะเห็นว่าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยทั้งหลาย และขบวนการแรงงาน ในหลายประเทศของยุโรป สามารถสร้างรัฐสวัสดิการได้และพัฒนาความเป็นอยู่ของพลเมืองอย่างมหาศาล ดังนั้น เราจะเห็นประโยชน์ของการต่อสู้เพื่อการปฏิรูป แต่เราต้องเข้าใจอีกว่า กระแสปฏิรูปดังกล่าวมีสองส่วนที่ขัดแย้งกันคือ ส่วนหนึ่งมาจากการต่อสู้ของขบวนการแรงงาน และอีกส่วนมาจากความต้องการของนายทุนที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของแรงงาน สองสิ่งนี้ไปด้วยกันได้ภายใต้เงื่อนไขที่เศรษฐกิจทุนนิยมขยายตัวอย่างต่อเนื่องอย่างที่เราเห็นในช่วง 30 ปี หลัง ค.ศ.1945 การขยายตัวดังกล่าวมาจากการฟื้นเศรษฐกิจหลังสงครามและจากการกระตุ้นเศรษฐกิจโลกโดยการผลิตอาวุธของสหรัฐและรัสเซียในช่วงสงครามเย็น⁵ สำหรับยุโรป เอเชีย แอฟริกา และละตินอเมริกา⁶ ยุคนั้นเป็นยุคของ “ฉันทามติสังคม

---

⁵ Michael Kidron (1967) “The Permanent Arms Economy.”

(www.marxists.org/archive/kidron/works/1967/xx/permarms.htm)

⁶ สหรัฐอเมริกาเป็นกรณียกเว้น

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

นิยมประชาธิปไตย” แม้แต่ในไทย พรรคประชาธิปัตย์หลัง 14 ตุลา เคยประกาศว่าจะใช้นโยบายสังคมนิยมประชาธิปไตย !⁷

แต่ในรอบ 30 ปีหลังจากนั้นเราเริ่มเห็นการเปิดศึกกับรัฐสวัสดิการจากฝ่ายทุนเสรีนิยมอย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนั้นมีการเสียขวัญและเปลี่ยนนโยบายโดยพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย จนมีการยอมแพ้ต่อกระแสเสรีนิยมและหันมาใช้นโยบายตลาดเสรี (neo-liberal) ล่าสุดเราจะเห็นภาพของกอร์ดอน บราวน์ (Gordon Brown) นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของพรรคแรงงานอังกฤษ ออกมาชมอดีตนายกรัฐมนตรีพรรคอนุรักษนิยมมาร์กาเรต แทตเชอร์ (Margaret Thatcher) ที่เคยใช้นโยบายเสรีนิยมสุดขั้วและพยายามทำลายขบวนการสหภาพแรงงานอังกฤษ⁸ และเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ ก่อนหน้านั้น โทนี แบลร์ (Tony Blair) นายกรัฐมนตรีคนก่อนของพรรคแรงงาน ก็เคยชมแทตเชอร์เช่นกัน

ปรากฏการณ์ดังกล่าวในขบวนการสังคมนิยมประชาธิปไตยยุโรปพิสูจน์ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ของโรซา ลักเซมเบิร์ก และของคาร์ล มาร์กซ และมาร์กซิสต์อื่นๆ ถูกต้อง เพราะมองว่าการหยุดอยู่แค่การปฏิรูปภายในระบบจะนำไปสู่ความล้มเหลวและการกลับไปเริ่มใหม่จากศูนย์เมื่อฝ่ายทุนเปิดศึก ในปัจจุบันนี้องค์กรที่นำการต่อสู้เพื่อปกป้องรัฐสวัสดิการและการปฏิรูปล้วนแต่เป็นพรรคปฏิวัติหรือกึ่งปฏิวัติของฝ่ายซ้ายที่แยกตัวออกมาจากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ในขณะที่สังคมนิยมประชาธิปไตยเดิมนั้น ทำเนวร่วมกับนายทุนในการเปิดศึกเพื่อทำลายรัฐสวัสดิการ

⁷ ชาญวิทย์ เกษตรศิริและอัครศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, บรรณาธิการ (2541), จาก 14 ถึง 6 ตุลา, มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

⁸ Financial Times, 5 September 2007.

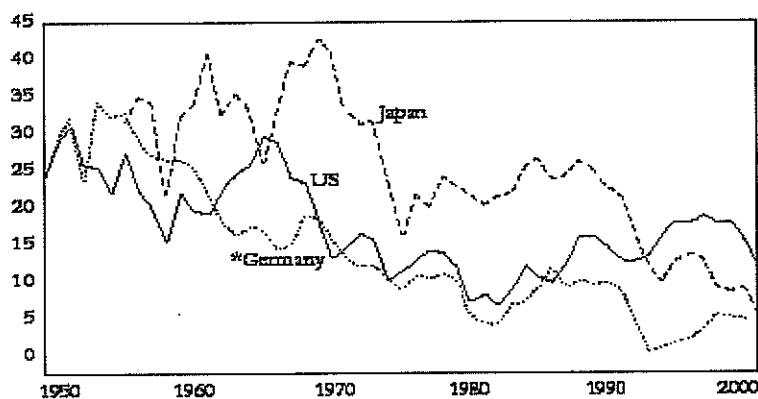
อะไรเกิดขึ้นในโลกที่ทำลาย “ฉันทามติสังคมนิยมประชาธิปไตย?” ฉันทามติที่เคยมีในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แตกสลายไปเมื่อระบบทุนนิยมโลกเริ่มกลับสู่วัฏจักรของวิกฤตเศรษฐกิจกลางทศวรรษที่ 70⁹ สาเหตุที่มีการทำลาย “ฉันทามติสังคมนิยมประชาธิปไตย” มีสาเหตุหลักคือ การใช้วิธีการกระตุ้นเศรษฐกิจแบบเคนส์ โดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายของรัฐ เริ่มไม่ค่อยมีผลในการฟื้นเศรษฐกิจเท่าที่คาดหวัง เพราะไม่สามารถแก้ไขสาเหตุลึกๆ ของปัญหาได้ นั่นคือ “ปัญหาแนวโน้มการลดลงของอัตรากำไร”¹⁰ (The Tendency for the Rate of Profit to Fall) จริงๆ แล้วการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยภาครัฐมีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวปนๆ กัน แล้วแต่เงื่อนไขและปริมาณการใช้งบประมาณ บางครั้งรัฐบาลไม่พร้อมจะลงทุนเท่าที่ควรในโครงการต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เพราะต้องเก็บภาษีสูง กรณียกเว้นคือการใช้งบประมาณในด้านการทหาร ซึ่งมีผลในการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงสงครามเย็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามสาเหตุที่นโยบายรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาพื้นฐานที่ทำให้อัตรากำไรลดลงไม่ได้ ก็เพราะระบบทุนนิยมภายใต้กลไกตลาดและการแข่งขัน บังคับให้มีการลงทุนในเครื่องจักรสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้อัตรากำไรลดลงลักษณะทั่วไปของระบบทุนนิยมอันนี้เป็นข้อสังเกตของ คาร์ล มาร์กซ์ ในหนังสือ “ว่าด้วยทุน” โดยเฉพาะในเล่มที่ 3 และถ้าเราดูตัวเลขอัตรากำไร (เปอร์เซ็นต์ของการลงทุน) ในสหรัฐ ญี่ปุ่น และเยอรมนี ระหว่าง

⁹ Chris Harman (1984) Explaining the Crisis. Bookmarks.

¹⁰ Jonathan Neale (2004) What's Wrong with America? London: Vision, p. 11.

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

ค.ศ.1950 ถึง ค.ศ.2000 ในตารางข้างล่าง¹¹ เราจะเห็นว่าข้อสรุปของ
มาร์กซ์เกี่ยวกับแนวโน้มของการลดลงของอัตรากำไรสอดคล้องกับโลก
จริง

เมื่อชนชั้นปกครองในหลายๆ ประเทศเผชิญหน้ากับปัญหา
การลดลงของอัตรากำไร มีการหันมาประหยัลดค่าใช้จ่ายในสวัสดิการ
สังคมและค่าจ้างต่างๆ ดังนั้นตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 70 เป็นต้นไป ถือ
ว่าเป็นยุคที่มีการรื้อฟื้นความนิยมในแนวคิดเสรีนิยมดั้งเดิม ซึ่งเรียกว่า
แนวเสรีนิยมใหม่ (neo-classical หรือ neo-liberal) การฟื้นตัวของ
เสรีนิยมในรูปแบบคลังกลไกตลาดเสรีดังกล่าวนี้โดยนักคิดสำคัญ
เช่น มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman) และนำมาปฏิบัติโดย
นักการเมืองเช่น แทตเชอร์ในอังกฤษ หรือโรนัลด์ เรแกน (Ronald

¹¹ จาก Chris Harman (2007) "Snapshots of Capitalism Today and
Tomorrow," *International Socialism*, 113 Winter.

Reagan) ในสหรัฐฯ ซึ่งในที่สุดมีการสอดแทรกเข้าไปในนโยบายเศรษฐกิจขององค์กรระหว่างประเทศอย่างธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) แนวโน้มนี้มองว่าควรมีการลดบทบาทรัฐ โดยเฉพาะบทบาทรัฐในการเก็บภาษีและบริการประชาชน ควรมีการทำลายอำนาจสหภาพแรงงานเพื่อลดค่าแรงและสร้างบรรยากาศที่เลิกจ้างคนง่ายขึ้น (ความยืดหยุ่นในตลาดแรงงาน) และรัฐควรมีหน้าที่เป็นแค่เป็นผู้ดูแลกติกาของตลาดและให้บริการกับคนที่จนที่สุดในสังคมเท่านั้น¹²

แนวทางที่สาม (Third Way)

ในยุคนี้ ผู้นำพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยของยุโรป เริ่มหมดความมั่นใจในจุดยืนเก่า ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาอัตราค่าจ้างและการเปิดศึกของนายทุน แต่อีกส่วนหนึ่งมาจากการล่มสลายของรัฐบาลเผด็จการแนวสตาลินในยุโรปตะวันออกเนื่องจากความเสื่อมของระบบทุนนิยมโดยรัฐ (State Capitalism) ในประเทศเหล่านั้น¹³ ดังนั้น ในหมู่พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีการหันมารับความคิดเสรีนิยมใหม่ภายใต้ชื่อกลุ่มของ “แนวทางที่สาม” (Third Way) ที่ถูกเสนอโดย

---

¹² N. Deakin (1987) *The Politics of Welfare*. Methuen. p. 16, R. Lowe (1999) *The Welfare State in Britain since 1945*. Macmillan Press p. 307.

¹³ ระบบทุนนิยมโดยรัฐเป็นระบบทุนนิยมรวมศูนย์ภายใต้รัฐข้าราชการที่ใช้ในประเทศ “คอมมิวนิสต์” ระบบนี้มีปัญหาเพราะเป็นเผด็จการที่สะสมทุนภายในประเทศโดยไม่เชื่อมโยงกับโลกาภิวัตน์; ดู ใจ อึ้งภากรณ์ และคณะ (2542) *อะไรนะลัทธิมาร์กซ์ เล่ม 1*, สำนักพิมพ์ประชาธิปไตยแรงงาน

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

นักวิชาการอย่าง แอนโทนี กิดเดนส์ (Anthony Giddens)¹⁴ โดยสรุปแล้ว “แนวทางที่สาม” มีจุดยืนดังนี้

- ยอมรับประสิทธิภาพของกลไกตลาด
- มองว่ารัฐไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการด้านตลาด
- เสนอว่าแรงงานต้อง “ยืดหยุ่น” ต้องมีการตัดค่าแรงและทำลายมาตรฐานการจ้างงานเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ
- สวัสดิการเดิมๆ “แพงเกินไป” ต้องมีการ “ปฏิรูป” แต่ไม่ควรสุดขั้วเกินไป รัฐต้องจัดสวัสดิการบ้างให้คนจนแต่ไม่ถ้วนหน้า และต้องคอยดูแลความยุติธรรมทางเศรษฐกิจบ้าง
- ต้องดึงสภาพแรงงานเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ในระบบไตรภาคี เพื่อให้สหภาพยอมรับตัดค่าแรงและทำลายสวัสดิการ ทั้งนี้เพื่อสร้างภาพว่าไม่มีความขัดแย้งระหว่างสหภาพ รัฐบาล และนายทุน

การที่ “แนวทางที่สาม” ยังยอมรับว่ารัฐสามารถควบคุมบางส่วนของตลาดได้ และยังเสนอในเชิงนามธรรมว่ายังต้องมีรัฐสวัสดิการ (แต่ในรูปแบบที่เปลี่ยนไป) จะแตกต่างจากจุดยืนของฝ่ายเสรีนิยมซึ่งขวาสุดขั้ว แต่ในรูปธรรมของการบริหารประเทศ สองแนวทางนี้คล้ายคลึงกันจนบางครั้งแยกออกจากกันไม่ได้ พรรคการเมืองกระแสหลักในยุโรป ทั้ง “ซ้าย” และ “ขวา” จึงเริ่มสร้าง “ฉันทามติเสรีนิยม” หรือที่บางคนเรียกว่า “ฉันทามติวอชิงตัน”

สาเหตุของความคล้ายคลึงระหว่างพรรคการเมืองกระแสหลักดังกล่าว มาจากความชอบธรรมของรัฐสวัสดิการในสายตาประชาชน

---

¹⁴ Anthony Giddens (2000) *The Third Way and Its Critics*. Polity Press.

นักการเมืองและนักวิชาการแนวเสรีนิยมฝ่ายขวา และ “แนวทางที่สาม” อาจมองว่าตอนนี้หมดยุคแห่ง “ฉันทามติสังคมนิยมประชาธิปไตย” แต่ในความเห็นของพลเมืองทั่วไปยังมีการชื่นชมและหวงแหนรัฐสวัสดิการต่อไป เพราะรัฐสวัสดิการมีผลชัดเจนในการเพิ่มคุณภาพชีวิตประชาชนและลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งหมดนี้หมายความว่าฝ่ายเสรีนิยมจะต้องขยับในการเปิดศึกทางความคิดการเมืองด้วย เพื่อแสวงหาความชอบธรรมในการทำลายรัฐสวัสดิการ อย่างไรก็ตามนักการเมืองต่างๆ รวมถึงฝ่ายเสรีนิยมสุดขั้วอย่างเทตเชอร์ ไม่สามารถทำลายรัฐสวัสดิการได้จริง เพราะประเมินว่าการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดการลุกฮือของประชาชนหรือน้อยเขาจะเสียคะแนนเสียงและแพ้ในการเลือกตั้ง

การโจมตีรัฐสวัสดิการของฝ่ายเสรีนิยมต้องค่อยๆ ทำ ต้องพยายามสอดแทรกเข้าไปในระบบ โดยอ้างทุกครั้งว่าเป็นการ “ปฏิรูป” ให้คุ้มกับการลงทุน ไม่ใช่ “ทำลาย” เพราะประชาชนไม่มีวันยอมให้รัฐบาลทำลายรัฐสวัสดิการอย่างเปิดเผย แต่แม้ว่าจะอ้างว่าไม่ทำลายรัฐสวัสดิการแค่ไหน ประชาชนก็ไม่หลงเชื่อง่ายๆ ในรอบสิบปีที่ผ่านมาเราเห็นการประท้วง และนัดหยุดงานเพื่อปกป้องรัฐสวัสดิการจาก “การปฏิรูป” ในลักษณะการทำลายโดยรัฐบาลพรรคต่างๆ เช่น ในฝรั่งเศส เยอรมัน และอังกฤษ เป็นต้น

ข้อถกเถียงใหญ่ในสหภาพยุโรปในยุคนี้คือเรื่องธรรมนูญใหม่ของยุโรป (new European Constitution) เนื้อหาหลักๆ ของธรรมนูญนี้เต็มไปด้วยมาตรการเสรีนิยมที่เน้นกลไกตลาดและการแข่งขัน แต่มีการพูดถึงสวัสดิการสังคม (Social Policy) ในลักษณะนามธรรมบ้าง (ซึ่งไม่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญไทย 40 หรือ 50) ธรรมนูญใหม่ของยุโรปนี้ถูกปฏิเสธในการลงประชามติในฝรั่งเศสกับเนเธอร์แลนด์ใน ค.ศ.

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

2005 โดยที่ประเด็นหลักในการปฏิเสศคือการคัดค้านเนื้อหาเสรีนิยม ดังนั้นในปัจจุบันมีการอ้างโดยรัฐบาลต่างๆ ของยุโรปว่ามีการเขียนใหม่ และเปลี่ยนชื่อเป็น “ข้อตกลงเพื่อปฏิรูป” (Reform Treaty) แทน “ธรรมนูญ” แต่ผลไม่ดีขึ้นเลย ไม่มีการลดมาตรการเสรีนิยมกลไกตลาดแต่อย่างใด และมีการเพิ่มความสำคัญของศาสนาคริสต์อีกด้วย มันเป็นหลักเก่าในชุดใหม่ แถมยังมีการระบุกันว่าเนื่องจากเป็น “ข้อตกลง” แทน “ธรรมนูญ” ไม่จำเป็นต้องมีการลงประชามติให้ประชาชนรับรองเลย สาเหตุแท้ที่ “ไม่ต้อง” มีการลงประชามติอีกก็เพราะประชาชนคงคัดค้านอีกอย่างแน่นอน¹⁵

พร้อมๆ กับการค่อยๆ ทำลายรัฐสวัสดิการ ฝ่ายเสรีนิยมพยายามเปิดศึกทางความคิด โดยการเสนอ “นิยาย” เกี่ยวกับรัฐสวัสดิการและกลไกตลาดที่มีการส่งถ่ายกันผ่านองค์กรระหว่างประเทศ นักวิชาการและมหาวิทยาลัยต่างๆ นิยายเหล่านี้ถูกเสนอในประเทศไทยและที่อื่น เหมือนกับว่าเป็น “ข้อมูลวิทยาศาสตร์” แต่ในความเป็นจริงมักจะเป็น “ความเชื่อ” ของฝ่ายเสรีนิยมมากกว่า ตัวอย่างนิยายสำคัญๆ เช่น

1. “กลไกตลาดมีประสิทธิภาพในการให้บริการมากกว่าภาครัฐ” นิยายอันนี้เป็นความพยายามอย่างหยาบๆ ที่จะลดบทบาทรัฐแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และบังคับให้ประชาชนจำนวนต่อกลไกตลาด แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง กลไกตลาดนอกจากจะมองไม่เห็นคนจนที่ไม่มีกำลังซื้อ ซึ่งหมายความว่าตลาดจะไม่แจกจ่ายอะไรให้คนจนแล้ว การแข่งขันในตลาด

---

¹⁵ Alex Callinicos. Socialist Worker, 2007, 8 September 2007 (www.socialistworker.co.uk/art.php?id=12923)

นำไปสู่วิกฤตของอัตราค่าอะไรเป็นประจำ และในประเด็นการบริการทางสังคมการเน้นตลาดมีผลในการลดประสิทธิภาพค่าใช้จ่ายต่อหัวในระบบสาธารณะสุขแบบอิงตลาดเอกชน ที่เน้นการประกันตนเองแทนการเก็บภาษีในระบบถ้วนหน้าของรัฐ มักจะสูงกว่าเสมอ และสาเหตุสำคัญคือการจ้างคนมาบริหารบัญชีของระบบอย่างสิ้นเปลือง¹⁶ ระบบสาธารณะสุขของสหรัฐอเมริกาที่ใช้ระบบเอกชนเป็นหลักแพงกว่าระบบอังกฤษสองเท่า (เมื่อเทียบค่าใช้จ่ายต่อหัว) และไม่ครอบคลุมคนจนหลายล้านคนอีกด้วย ถ้าเปรียบเทียบคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบสาธารณะสุขสหรัฐกับระบบของประเทศอื่น จะพบว่าสหรัฐอยู่ในอันดับที่ 70 ของโลก ในขณะที่ประเทศที่มีรัฐสวัสดิการ หรืออย่างน้อยระบบถ้วนหน้าที่บริหารโดยรัฐอยู่ในอันดับ 1 ถึง 25¹⁷ ข้อมูลจากทั่วโลกในระบบการบริการอื่นๆ เช่น การเก็บขยะ การศึกษา และสาธารณสุขโลก ก็พิสูจน์ว่าภาคเอกชนและกลไกตลาดมีประสิทธิภาพต่ำในการบริการประชาชนทั้งหมด¹⁸ และสุดท้ายอีกปัญหาหนึ่งของกลไกตลาดคือมันทำลายสิ่งแวดล้อม เพราะมองว่าธรรมชาติในโลกไม่มีราคา

¹⁶ R. Lowe (1999), Ibid, p. 58 และ C. Webster (1998) "The National Health Service." A Political History. Oxford University Press, p. 59.

¹⁷ World Health Organisation (2001) World Health Report, and Koichi Kawabuchi (2004) "Health Care for Everyone." Asia Pacific Perspectives (Japan) 1 (12), 14-15.

¹⁸ N. Deakin (1987), Ibid, p. 177.

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

2. "รัฐสวัสดิการตะวันตกล้มเหลวเพราะคนชรามีมากเกินไป" ทุกวันนี้นักวิชาการและนักการเมืองเสรีนิยมกำลังเสนอว่าพ่อแม่เรา หรือคนชราทั่วไปในสังคม "เป็นภาระ" เพราะดันทุรังไปมีสุขภาพดีและอายุยืนนานกว่าสมัยก่อน ความคิดนี้นอกจากจะไม่ระลึกถึงบุญคุณที่เราควรจะมีต่อคนทำงานรุ่นก่อน ยังเป็นความเชื่อเท็จที่นำไปสู่การยืดเวลาทำงาน มีการพยายามขยายอายุเกษียณถึง 65 หรือ 67 และมีการกดระดับสวัสดิการอีกด้วย ในประเทศไทยรัฐบาลเริ่มมีการพูดว่าคนแก่ "เป็นภาระ"¹⁹ ทั้งๆ ที่คนชราในไทยไม่เคยได้สวัสดิการเพียงพอเลย ถ้าพิจารณาสัดส่วนระหว่างคนทำงานกับคนชรา สัดส่วนนี้ลดลงเพราะคนมีแนวโน้มจะมีลูกน้อย และคนแก่มีอายุยืน แต่สิ่งที่พวกเสรีนิยมไม่เคยอยากพิจารณาคือในขณะที่สัดส่วนคนทำงานลดลง ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดว่าใน 50 ปีข้างหน้าคนทำงานจะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยเฉลี่ยสองเท่า²⁰ ซึ่งแปลว่าคนทำงานสามารถเลี้ยงดูคนชราได้มากขึ้นสองเท่า²¹ นอกจากนี้ในทุกประเทศการชะลอของอัตราเกิดที่ทำให้

¹⁹ Bangkok Post 10/02/2003.

²⁰ Charlie Kimber (2004) "This is How We Can Defend Our Pensions." Socialist Worker, 18 December 2004.

²¹ F. Shaw (2002) "Is the Ageing Population the Problem It I Made out to Be?" Foresight (4) 3, 4-11., R. Lowe (1999), Ibid, p. 76.

ลัดส่วนคนชราเพิ่มขึ้นเป็นปรากฏการณ์ชั่วคราว เพราะในที่สุดสัดส่วนนั้นจะคงที่และไม่เปลี่ยนอีก²²

3. “รัฐสวัสดิการสร้างวัฒนธรรมการพึ่งพา” แนวคิดหลอกลวงนี้ถูกคนจนเชื่อกัน รัฐสวัสดิการเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพลเมือง และในการสร้างคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งตรงข้ามกับการพึ่งพา ในทางตรงข้ามสังคมใดที่มีคนจนมากเพราะไม่มีรัฐสวัสดิการ จะมีปัญหาของการที่คนจนต้องถูกบังคับให้พึ่งพามูลนิธิ การกุศล หรือความเมตตา ซึ่งสร้างระบบอุปถัมภ์ ยิ่งกว่านั้นในสังคมทุนนิยมที่เต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำ คนกลุ่มหนึ่งได้ทรัพย์สินมหาศาลจากการเป็นเจ้าของที่ดินและเจ้าของหุ้นหรือเงินทุนโดยไม่ได้ลงมือทำงานเอง คนกลุ่มนี้ต่างหากที่พึ่งพาการทำงานของคนส่วนใหญ่และเป็นกลุ่มคนที่ ปรีดี พนมยงค์ เคยเรียกว่า “กาฝากสังคม”²³
4. “ถ้าจะตัดอัตราว่างงานต้องตัดค่าแรง และทำลายความมั่นคงในการทำงาน” พวกเสรีนิยมมองว่าค่าแรงสำหรับกรรมชีพสูงเกินไป และมีผลกระทบต่อกำไรนายทุน ดังนั้นมีการเรียกร้องให้ “สร้างตลาดแรงงานยืดหยุ่น” ที่ลดความมั่นคงในการทำงาน ลดอำนาจต่อรองของสหภาพ และเรียกร้องให้สหภาพแรงงานเสียสละเพื่อชาติ ในขณะเดียวกัน พวกเสรีนิยมบ่นเป็นประจำว่าผู้บริหารระดับสูงได้ค่าตอบแทน

²² R. Minns and S. Sexton (2006) “Too Many Grannies?” in Private Pensions Corporate Welfare and Insecurity. Corner House Briefing 35.

²³ ปรีดี พนมยงค์ (2475) “เค้าโครงการเศรษฐกิจ” ใน ศิษย์อาจารย์ ฉบับที่ 3 (2541) สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม.

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

“ถ้าเกินไปต้องมีการเพิ่มเงินเดือนเพื่อตึงคนดีๆ มาทำงาน” แต่การตัดค่าแรงของคนส่วนใหญ่ การทำลายความมั่นคงของการทำงาน และลดอำนาจต่อรองของสหภาพ เป็นการเพิ่มอำนาจให้เผด็จการนายทุนเพื่อสร้างกำไรให้คนส่วนน้อย ท่ามกลางการทำลายคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ มันไม่ใช่ข้อเสนอก้าวหน้าแต่อย่างใด

“อนาคตของสังคมนิยมประชาธิปไตย” ของโทมัส เมเยอร์ และนิโคล เบรเยอร์

เมื่อเรา อ่านหนังสือ “อนาคตของสังคมนิยมประชาธิปไตย” ของโทมัส เมเยอร์ และนิโคล เบรเยอร์ เราจะพบว่าหนังสือนี้เสนอจุดยืนคร่าวๆ ดังนี้คือ

- มีการมองว่ากลไกตลาดเป็นเครื่องมือที่ดีในการแจกจ่ายผลผลิตของสังคม และไม่ว่าเราจะคิดอย่างไรโทมัส เมเยอร์กับนิโคล เบรเยอร์ มองว่าเราไม่สามารถยกเลิกตลาดได้ เพราะเป็นกฎเหล็กของธรรมชาติ²⁴
- มีการมองว่าอำนาจรัฐในโลกปัจจุบันลดลง มีประสิทธิภาพน้อยลง แต่รัฐยังต้องควบคุมตลาดเพื่อสร้างความเป็นธรรมระดับหนึ่ง แต่ต้องไม่ฝืนกฎของตลาด²⁵

---

²⁴ บทที่ 3 และ 4

²⁵ บทที่ 3

- โทมัส เมเยอร์กับนิโคล เบรเยอร์ ชมโทนี แบลร์ นายกรัฐมนตรี “แนวทางที่สาม” ของอังกฤษ²⁶
- มีการเสนอตามแนวเสนีนียมาว่า เอ็นจีโอควรเข้ามาบริการสวัสดิการในราคาถูกแทนเจ้าหน้าที่รัฐ²⁷ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายธนาคารโลก ไอเอ็มเอฟ และเสนีนียมาฝ่ายขวาอย่างแทตเชอร์ที่พยายามทำลายรัฐสวัสดิการ
- โทมัส เมเยอร์กับนิโคล เบรเยอร์ ไม่คัดค้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจถ้าควบคุมดูแลได้²⁸ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดคมช. ในไทยและรัฐธรรมนูญปี 50
- โทมัส เมเยอร์กับนิโคล เบรเยอร์ ชอบตลาดแรงงานที่ “ยืดหยุ่น” คือมีการกดค่าแรง รับเหมาช่วง และไล่คนออกง่าย ขึ้น ดังนั้นเขาเสนอว่าต้องปรับกฎหมายแรงงานสัมพันธ์²⁹
- โทมัส เมเยอร์กับนิโคล เบรเยอร์ เสนอให้คนงานมีส่วนร่วมในการบริหารบริษัท³⁰ แต่ไม่เท่านายทุน ซึ่งแปลว่าผู้แทนสหภาพเป็นเพียงไม้ประดับในกรรมการบริหาร
- มีการวิเคราะห์ว่าวิกฤตของพรรคการเมืองกระแสหลักมาจากปัญหาในการสื่อสาร ไม่ใช่ปัญหา นโยบาย³¹ ซึ่งสอดคล้องกับกระแส “การสร้างภาพในสื่อ” (Spin-Doctoring) ที่เห็นอยู่ในพรรคแรงงานอังกฤษ

---

²⁶ บทที่ 7

²⁷ บทที่ 3

²⁸ บทที่ 4

²⁹ บทที่ 4

³⁰ บทที่ 4

³¹ บทที่ 3

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

จะเห็นว่าทั้งหมดเป็นการเสนอความคิดเสรีนิยมกลไกตลาดในรูปแบบ
“แนวทางที่สาม” อย่างชัดเจน

“สังคมนิยมประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21”

ในขณะที่ หนังสือของโทมัสเมเยอร์ กับนิโคล เบรเยอร์
ออกมา พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมัน (SPD) ซึ่งพึ่งแพ้การ
เลือกตั้งรอบที่แล้วมา ก็เสนอ “นโยบายใหม่” หรือที่เขาเรียกว่า “สังคม
นิยมประชาธิปไตยในศตวรรษที่ 21”³² โดยมีสาระสำคัญคือ

- สนับสนุนการค้าเสรี และองค์กรค้าโลก (WTO)
- ชุมประสิทธิภาพของกลไกตลาด
- ยอมรับว่าความมั่นคงในการทำงานของพลเมืองจะ “ต้อง
ลดลงเป็นปกติ” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันกับ
ประเทศอื่นอย่างสหรัฐฯ³³
- ยอมรับนิยายเรื่องคนชราว่าเป็นภาระมากขึ้น ดังนั้นมีการ
ผลักดันบทบาทของบริษัทเอกชนแทนรัฐในการให้
สวัสดิการ

---

³² “Social Democracy in the 21st Century.” Draft programme presented
by the Executive Board of the Social Democratic Party of Germany
(Bremen Draft Programme) เสนอในที่ประชุมที่เมืองเบรเมน (Bremen) ต้น
ค.ศ.2007.

³³ คนงานสหรัฐฯ ทำงานหนักกว่าคนงานยุโรปและมีสวัสดิการน้อยกว่า

- สอนสหภาพแรงงานว่าต้องรู้จัก “รับผิดชอบ” และเสียสละเสนอว่าชั่วโมงการทำงาน ที่สหภาพพยายามรณรงค์ให้ลดลง ไม่ควรลดถ้าไม่ “สอดคล้องกับประสิทธิภาพในการแข่งขันในตลาด”
- เสนอว่าธรรมนูญยุโรปต้องเน้น “ประเด็นด้านสังคม” คือเรื่องสวัสดิการ เท่าๆ กับการเน้นการแข่งขันในกลไกตลาด
- เน้นนโยบายครอบครัวนุรักษ์นิยมที่ทำให้หญิงและคนรักเพศเดียวกันเสียเปรียบ
- เสนอนโยบายต่างประเทศที่สนับสนุนจักรวรรดินิยมและสงคราม เช่น การสร้าง “กองทัพยุโรป” การร่วมมือกับสหรัฐ และการสนับสนุนอิสราเอลในตะวันออกกลาง

จะเห็นว่าเป็นข้อเสนอที่ยอมรับทั้งกลไกตลาดเสรีและจักรวรรดินิยม

ยุคแห่งการสร้างพรรคซ้ายใหม่

การที่ พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยและพรรคอนุรักษนิยม มีนโยบายที่สอดคล้องกันทั่วยุโรป ทำให้มีวิกฤตแห่งศรัทธาในพรรคกระแสหลัก ตอนนี้การขึ้นมาเป็นรัฐบาลหรือไม่ขึ้นอยู่กับความเบื่อหน่ายในนักการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการเลือกระหว่างนโยบาย สิ่งที่เราเห็นในรอบห้าปีที่ผ่านมาคือ พรรคแรงงานอังกฤษเสียคะแนนเสียง เพราะทำสงครามร่วมกับสหรัฐและใช้แนวเสรีนิยม แต่ยังเป็นรัฐบาลได้เพราะฝ่ายค้านอ่อนแอและตีกันเอง ส่วนพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมัน (SPD) และพรรคสังคมนิยมฝรั่งเศส (PS) แพ้การเลือกตั้งเพราะตัดสวัสดิการและสนับสนุนแนวเสรีนิยมจนสมาชิกพรรคขาดความศรัทธา

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

ในหลายๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องนโยบายเศรษฐกิจ หรือเรื่องนโยบายสงครามจักรวรรดินิยม พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยทั้งหลายมีจุดยืนที่ไม่สอดคล้องกับกระแสการตื่นตัวของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม แต่พรรคเหล่านี้ยังได้คะแนนเสียงพอควรเพราะขบวนการเคลื่อนไหวไม่มีตัวแทนทางการเมืองของตนเอง นี่คือสาเหตุที่มีการพยายามสร้างพรรคการเมืองซ้ายใหม่ๆ ในหลายๆ ประเทศ เช่น พรรค Respect ในอังกฤษ พรรค Die Linke เยอรมนี พรรคแนวร่วม Left Block ในโปรตุเกส พรรครีโอพื้นคอมมิวนิสต์ในอิตาลี พรรคใหม่ที่ถูกเสนอมาโดย LCR ในฝรั่งเศส พรรคแรงงานประชาธิปไตยในเกาหลี และพรรค P-Sol ในบราซิล เป็นต้น

“พรรคซ้าย” (Die Linke) ในเยอรมนี ตั้งมาไม่กี่เดือน แต่มีสมาชิก ถึง 70,000 คนแล้ว มีทั้งนักสหภาพแรงงาน อดีตสมาชิกพรรค SPD อดีตสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ และนักศึกษา มีสาขาในมหาวิทยาลัย 38 สาขา นับเป็นครั้งแรกตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีพรรคมวลชนที่มีจุดยืนซ้ายกว่าพรรค SPD และผู้นำพรรค SPD กังวลอย่างยิ่งกับการสร้างพรรคใหม่นี้ เพราะทราบว่าไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของสมาชิก SPD สนับสนุนจุดยืนของ Die Linke และเบื่อหน่ายกับจุดยืน SPD ทั้งๆ ที่เขาอาจยังไม่พร้อมจะย้ายพรรค และ ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ หรือ 4 หมื่นคนแสดงความเห็นที่กำลังพิจารณาย้ายพรรคอีกด้วย ในการเลือกตั้งท้องถิ่นที่เมืองเบรเมน (Bremen) พรรคใหม่ได้ประมาณ 8.4 เปอร์เซ็นต์ ของคะแนนเสียงในปี 2007

ในอังกฤษพรรค Respect ซึ่งเป็นพรรคแนวร่วมระหว่างฝ่ายซ้าย เยาวชนมุสลิม และนักสหภาพแรงงาน มีส่วนสำคัญในการนำขบวนการด้านสงครามและการสนับสนุนการนัดหยุดงานของนักสหภาพในภาครัฐ โดยเฉพาะสหภาพไปรษณีย์ สหภาพครู สหภาพ

พยาบาล และสหภาพข้าราชการ พรรคนี้มีสมาชิกสภาหนึ่งคนและ
ผู้แทนในเทศบาลหลายเมือง

ในเกาหลีใต้ฝ่ายซ้ายกำลังผลักดันให้พรรคแรงงาน
ประชาธิปไตย (KDLP) สร้างช่องทางเลือกใหม่ระหว่างพวกอนุรักษนิยม
ที่เคยอยู่กับเผด็จการทหาร และพรรครัฐบาลของสายอดีตนักเอ็นจีโอ
ซึ่งแปรตัวมารับแนวเสรีนิยม โดยการเซ็นสัญญาการค้าเสรี (FTA) และส่ง
ทหารไปช่วยสหรัฐที่อิรักและอัฟกานิสถาน

จุดร่วมของพรรคซ้ายใหม่เหล่านี้ ซึ่งเกือบทุกพรรคเป็นพรรค
แนวร่วมระหว่างนักปฏิรูปสังคมนิยมกับนักปฏิวัติมาร์คซิสต์ คือมีการ
มองว่าการวางแผนโดยภาคประชาชนผ่านกลไกประชาธิปไตย ดีกว่า
กลไกตลาด มีการมองว่าต้องมีการสร้างหรือปกป้องรัฐสวัสดิการ ต้อง
เก็บภาษีก้าวหน้าจากคนรวยเพื่อเป็นงบประมาณสำหรับรัฐสวัสดิการ
และเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ มีการมองว่าต้องคัดค้านการทำสงคราม
จักรวรรดินิยม ต้องเพิ่มอำนาจภาคประชาชน สหภาพแรงงาน และ
ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในการบริหารสังคมเหนืออำนาจของชน
ชั้นนายทุน ต้องปกป้องสิ่งแวดล้อมด้วยการวางแผน และต้องต่อสู้เพื่อ
สิทธิเสรีภาพทางเพศ ศาสนา และเชื้อชาติ

ในไทยจุดยืนนี้สอดคล้องกับจุดยืนของ “พรรคแนวร่วมภาค
ประชาชน” “คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน”
(กปอพช.) และหลายๆเครือข่ายที่เข้าร่วม “สมัชชาสังคมไทย” และ
“เวทีไทยพูด” ในขณะที่ “พรรคสังคมประชาธิปไตย” ของอดีตผู้นำ
“พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย” หรือของโชคชัย สุทธาเวช ผู้
ประสานงาน “องค์กรพันธมิตรเพื่อสังคมประชาธิปไตย” เลือกที่จะใช้
“แนวทางที่สาม” เพราะยอมรับกลไกตลาด ไม่เสนอให้เก็บภาษีก้าวหน้า
และปฏิเสธการสร้างคามอิสระของภาคประชาชน เพราะพวกนี้เคย

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่?

เรียกร้องมาตรา 7 ในยุคไล่ทักษิณ แล้วหันมาทำแนวร่วมกับเผด็จการทหารหลัง 19 กันยา และล่าสุดสนับสนุนรัฐธรรมนูญปี 50 ที่ลดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ถ้าจะมาตอบคำถามว่าพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยมีอนาคตหรือไม่ คำตอบคือยังมีอนาคต ยังไม่ต้องเตรียมไปงานศพมัน เพราะตราบไคที่ทุนนิยมยังดำรงอยู่ จะมีคนกลุ่มหนึ่งในภาคประชาชนที่พร้อมจะประนีประนอมกับชนชั้นปกครองและกลไกตลาดเสมอ แต่สิ่งที่ชัดเจนคือพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยแบบ “แนวทางที่สาม” ไม่มีวันแก้ปัญหาคาความเหลื่อมล้ำและวิกฤตในสังคมได้ และไม่มีวันปกป้องหรือสร้างรัฐสวัสดิการได้ ภารกิจในการสร้างหรือปกป้องรัฐสวัสดิการขึ้นอยู่กับผู้ที่ฟันถึงโลกใบใหม่ ที่ไม่มีการกดขี่ขูดรีด ที่มีการบริหารบ้านเมืองและเศรษฐกิจโดยภาคประชาชนและชุมชนแทนนายทุนและข้าราชการ ที่เคารพความเป็นมนุษย์ของทุกเพศทุกเชื้อชาติที่คัดค้านการทำสงครามและความรุนแรง และที่พยายามสร้างวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ผู้ที่ฟันถึงโลกใบใหม่แบบนี้ และพร้อมจะสู้เพื่อการปฏิรูปเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวันคือพวกสังคมนิยมมาร์กซิสต์นั่นเอง

วารสารยุโรปศึกษา